Samenvatting

De jaarstukken 2024 in beeld

GEMEENTE BREDA

Samenvatting jaarstukken

PROGRAMMA 1 VITAAL EN SOCIAAL BREDA

De gemeente bood zorg en ondersteuning aan mensen, hielp mensen aan werk of inkomen en zorgde voor een schone, leefbare en veilige omgeving. En er was meer:

1. **Gezondheidsvisie**: In de nieuwe gezondheidsvisie staat dat de gezonde keuze de makkelijkste zou moeten zijn. We ontmoedigen bijvoorbeeld vapen en willen fastfoodketens op bepaalde winkelpleinen tegengaan.

2. **Zorgoverdracht**: De zorg van Villa Boerenbont is naar het Leger des Heils gegaan. Medewerkers hielden hun banen en cliënten kregen hun ondersteuning.

3. **Jeugdhulp**: Vanaf 1 januari 2025 start het nieuwe team professionals in Breda Noord. Het team bestaat uit jeugdzorgwerkers, maatschappelijk werkers, gezinscoaches en andere specialisten die gezinnen passende hulp bieden op het juiste moment.

4. **Armoedebeleid**: Het nieuw armoedebeleid wil het negatief beeld van armoede afhalen. De Bredapas wordt voortaan voor alle Bredanaars.

5. **Onderwijsvisie**: De nieuwe onderwijsvisie zorgt voor meer gelijke kansen bij kinderen, een stevige basis voor hun ontwikkeling en mogelijkheden op de arbeidsmarkt.

6. **Oekraïense school**: De Oekraïense school kon open blijven na stevige lobby.

7. **Sportevenementen**: Ruim 600 hardlopers ontvingen de Bredaille. Zo'n 2.100 mensen met een beperking deden mee aan de Special Olympics Nationale Spelen. En 3.100 sporters renden mee bij Wings for Life.

8. **Jongerencentrum**: We openden in Hoge Vucht een jongerencentrum waar jongeren zich kunnen terugtrekken of juist samen kunnen zijn.

PROGRAMMA 2 ONDERNEMEND BREDA

Breda werkt aan een groene, grenzeloze en gastvrije stad met veel werk en nieuwe banen. We vinden innovatie, technologie en creativiteit belangrijk en werken samen met ondernemers, bedrijven en andere organisaties. Hieronder enkele voorbeelden:

1. **Innovatiedistrict**: De gemeente hielp veel startende tech- en gamebedrijven met groeien. De adviesraad voor het Innovatiedistrict Breda is opgericht. Deze raad bestaat uit mensen van belangrijke bedrijven, kennisinstellingen en de overheid. De raad beslist over wat het Innovatiedistrict moet doen. Tijdens de Breda Game Week waren er inspirerende activiteiten rond games, esports en gamekunst. Het nieuwe festival TURF vond voor het eerst plaats.

2. **Esports**: In 2024 startte de Esports Talenthub, een talentenprogramma waarin talentvolle e-sporters trainingen krijgen.

3. **Actieplan Arbeidsmarkt**: Het nieuwe Actieplan Arbeidsmarkt gaat de samenwerking tussen economie, onderwijs en het sociaal domein verbeteren, bijvoorbeeld via de Doenersacademie. Het platform ENTER Breda wil tech-talent aantrekken, behouden en opleiden.

4. **Energie Campus**: De Energie Campus is geopend om mensen op te leiden voor de energiesector.

5. **Innovatie en experimenten**: Samen met de bedrijvenvereniging, het Rijk en andere partners experimenteerden we op Hazeldonk met drones voor wegdekinspectie, surveillance en zwerfvuil. Breda organiseerde het evenement 'AI in de stad' en werkte samen met TNO aan de verdere ontwikkeling van de digitale kopie van onze stad om Breda voor te bereiden op een duurzame, innovatieve toekomst.

6. **80-jarig jubileum van bevrijding**: Breda vierde het 80-jarig jubileum van haar bevrijding met veel activiteiten, mogelijk gemaakt door verschillende organisaties. De herdenking en viering trok veel lokale belangstelling en bezoekers uit Polen.

7. **Regio-deal:** Het Rijk en West-Brabant investeren samen 30 miljoen euro in projecten voor brede welvaart, banen en innovatie. Dat levert Breda meer kansen op om mee te doen aan innovatieve, plantaardige en duurzame ontwikkelingen.

PROGRAMMA 3 DUURZAAM WONEN IN BREDA

Breda is een fijne stad om te wonen. We werkten hard aan meer woningen en Stad in een Park. De gemeente werkte samen met woningcorporaties en woningeigenaren aan energiebesparing, duurzame energie en klimaatadaptie. Hieronder enkele punten uit 2024:

1. **Wonen**: We maakten veel plannen om huizen te bouwen. De plannen voor ruim 2.300 woningen zijn concreet. In de nieuwe woonvisie staat dat Breda werkt aan een stedelijk centrum en sterke dorpen en wijken. De gemeente maakte ook nieuwe afspraken met de woningcorporaties en gaat nieuwe standplaatsen op bestaande plekken maken voor woonwagenbewoners.

2. **Flex-woningen**: De bouw startte van 192 flex-woningen aan de Stadionstraat en 123 aan de Frankenthalerstraat. We gaven de vergunning voor 22 flex-woningen aan het Kadijkje. En er kwamen 55 tijdelijke woningen bij aan de Claudius Prinsenlaan 12.

3. **Tijdelijke woonplek Ingenhousz**: Zo'n 200 Oekraïners en statushouders konden terecht in de woonplek Ingenhousz voor een periode van 3 jaar.

4. **Stationskwartier**: Na 15 jaar is de gebiedsontwikkeling van het Stationskwartier af. Het bestaat uit het nieuwe station, het gerechtsgebouw, appartementen van Breda Vooruit en Belcrumpoort, 5TRACKS en woningen in Drie Hoefijzers Noord en Zuid.

5. **Turborotonde**: De nieuwe rotonde bij de Graaf Hendrik III Laan zorgt voor veiliger verkeer en overzichtelijkere verkeerssituaties.

6. **Energie besparen**: We ondersteunden bewoners, ondernemers, verenigingen en wijk- en dorpscentra bij hoge energiekosten. De eerste wijkenergieplannen voor Biesdonk, Doornbos-Linie, Tuinzigt en Wisselaar zijn klaar. In Tuinzigt hielpen we minimaal 760 mensen hun eigen woning te verduurzamen. De energiefixers legden bijna 6.000 huisbezoeken af en hielpen inwoners bij praktische klussen. De energiebespaarcoaches ondersteunden ruim 630 mensen bij het besparen van energie.

7. **Dierenbeleid**: Het nieuwe dierenbeleid is vastgesteld en gaat over een veilig en dierwaardig leven voor dieren. Boerderij Wolfslaar heeft een voorbeeldrol voor de andere dierenweides in Breda.

8. **Stad in een Park**: Breda is genomineerd voor National Park City in 2025 en we maken deel uit van Van Gogh Nationaal Park. Het informele parkeren aan de Lovensdijkstraat is veranderd in een groen, parkachtige gebied en de eerste bomen zijn geplant in het Levensbos.

Bovengrondse hoogspanningsverbindingen in Haagse Beemden en Wisselaar zijn ondergronds gelegd.

9. **Parkeren**: De gemeente voerde betaald parkeren in om Sportpark en Brabantpark II bereikbaar, leefbaar en veilig te houden. We besloten alle parkeerregimes terug te brengen tot twee zones en tarieven voor parkeren op straat. En we introduceerden nieuwe manieren om je fiets te stallen en tijdelijke fietsstallingen bij evenementen.

PROGRAMMA 4 BASIS OP ORDE IN BREDA

De basis op orde gaat over de omgeving waarin we wonen, werken en leven. We werken hard om onze wegen, pleinen en viaducten te onderhouden en achterstanden weg te werken. Andere punten uit 2024 zijn:

1. **Groenere straten en pleinen**: Verschillende locaties zoals winkelcentrum de Burcht, de Middellaan en Oranjeplein zijn groener gemaakt. Bewoners uit Linie en Gageldonk knapten speeltuintjes op met onze bijdrage.

2. **Maatschappelijke onrust**: In 2024 zagen we meer maatschappelijke onrust. We besteden meer aandacht aan groeiende onrust en escalaties in gemeenschappen. Door onze voelhorens in de diverse gemeenschappen uit te steken en goed samen te werken met betrokken partners proberen we situaties te voorkomen en zo effectief mogelijk te de-escaleren.

3. **Ja-ja sticker**: De nieuwe ja-ja sticker verminderde papierverspilling en afval.

4. **Grondstoffen terugwinnen**: Met het demonteren van meubels wonnen we 100.000 kilo aan grondstoffen terug. We werkten op afval nauwer samen met omliggende gemeenten.

5. **Veiligheid**: 10 hotspots bij Park Valkenberg en het Centraal Station kregen extra toezicht om het veiligheidsgevoel te verbeteren.

6. **Herdenkingsmonument**: Op 26 oktober 2024 gaven we aandacht voor de Bredase Veteranen en werd er zowel voor hen als voor de Molukse KNIL-militairen een monument onthuld in park Valkenberg.

PROGRAMMA 5 ORGANISATIE EN FINANCIËN VAN BREDA

Het is belangrijk dat de gemeentelijke organisatie meegroeit met de groei van de stad om alle plannen en ideeën ook waar te kunnen maken. Daarom wordt de organisatie professioneler. Een aantal punten staat hieronder:

1. **AI**: De gemeente deed een proef met Co-Pilot, de AI-toepassing van Microsoft. De ervaring is dat de nauwkeurigheid en de kwaliteit van het werk verbetert. Daarbij is ook direct aandacht voor privacy en informatieveiligheid.

2. **Personeelswerving**: We zetten diverse vacatures voor externe inhuur om in gewone vacatures. Dankzij via-via-werving namen we 51 nieuwe collega's aan.

3. **Bezwaarschriften**: We vernieuwden de manier waarop bezwaarschriften worden behandeld. Kern is een laagdrempelig en persoonlijk contact met de bezwaarmaker. Bezwaren worden zo veel mogelijk informeel behandeld.

4. **Audit**: Onze auditfunctie is gecertificeerd door het Instituut van Interne Auditors. Dat past bij onze ambitie om een professionele interne auditfunctie te hebben en daardoor zelf ook meer in control te komen.

5. **Klantcontactcentrum**: Het Klantcontactcentrum antwoordde op meer dan 300.000 vragen en meldingen van heel veel mensen.

Financiële stand van zaken

FINANCIEEL RESULTAAT 2024

Het resultaat van de jaarrekening 2024 is voor resultaatbestemming € 14,2 miljoen. Dit komt neer op 1,5% van de werkelijke lasten van € 927,6 miljoen. Dit resultaat is grotendeels incidenteel van aard en wordt vooral beïnvloed door bijdragen vanuit het Rijk. In het meerjarenperspectief, de meerjarige financiële prognose van de gemeente, is in 2024 een resultaat van € 10,2 miljoen opgenomen. Dit bedrag is incidenteel van aard en bepaalt voor grote mate het resultaat, zoals ook eerder toegelicht in de bestuursrapportage 2024.

Ondanks het positieve resultaat blijven de financiële vooruitzichten onzeker door dalende bijdragen vanuit het Rijk en stijgende kosten, onder andere in het sociaal domein. Deze onzekerheid heeft geleid tot de noodzaak om in de begroting van 2025 structurele bezuinigingen en taakstellingen door te voeren, om stabiele perspectieven voor de komende jaren te waarborgen.

We doen voorstellen tot resultaatbestemming voor € 6,6 miljoen. Dit doen we onder andere voor uitkeringen die we vanuit het Rijk ontvingen en die we in 2025 willen inzetten om onze activiteiten uit te voeren. Deze middelen worden gestort in de exploitatiereserve, een reserve waarin middelen worden gestort voor specifieke toekomstige uitgaven. Na de besluitvorming over deze voorstellen tot resultaatbestemming storten we € 7,6 miljoen in de algemene reserve.

Daarnaast zijn al middelen opgenomen in de exploitatiereserve, bestaande uit resterende budgetten van overhevelingen uit voorgaande jaren. Voor deze bestaande middelen wordt voorgesteld om € 5,2 miljoen door te schuiven naar 2025 en verder, en € 4,5 miljoen vrij te laten vallen naar de algemene reserve.

In totaal wordt afgerond € 12 miljoen (€7,6 miljoen en € 4,5 miljoen) toegevoegd aan de algemene reserve. Dit draagt bij aan een hogere financiële weerbaarheid. Ondanks dat het kabinet in de voorjaarsnota middelen beschikbaar heeft gesteld voor gemeenten, blijven de onzekerheden op financieel vlak gezien dat gemeenten in de toekomst voor financiële tekorten staan. Daarom is het van groot belang om de algemene reserve op peil te houden en daarmee te sparen voor later om ook in de toekomst onze inhoudelijke ambities waar te maken.

HOE ZAGEN ONZE INKOMSTEN EN UITGAVEN ERUIT?

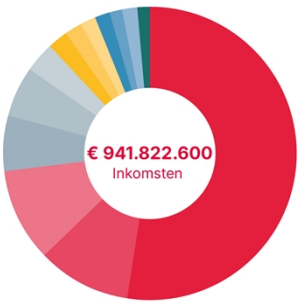

Gemeentefonds	€	477.115.019
Inkomensvoorziening	€	98.778.615
Woonlastenheffing	€	87.995.733
Bijdrage regio (zorg)	€	61.756.924
Subsidies	€	54.444.278
Overige opbrengsten derden	€	36.095.503
Mutaties reserve	€	27.761.315
Verhuur vastgoed	€	19.492.709
Parkeren	€	18.482.022
Leges & heffingen	€	16.520.287
Afvalverwerking	€	16.070.933
Grondexploitatie	€	15.538.520
Bedrijfsvoering	€	11.770.741
	€	**941.822.600**

Bovenstaand overzicht geeft inzage in onze inkomsten. Deze zijn in te delen in 2 categorieën: inkomsten vanuit het Rijk en overige inkomsten. De inkomsten vanuit het Rijk zijn de omvangrijkste categorie. Deze bestaan uit de algemene uitkering en de uitkeringen voor inkomensvoorziening. De overige inkomsten bestaan uit de woonlastenheffingen (ozb, rioolheffing, afvalstoffenheffing), parkeerinkomsten, subsidies, huuropbrengsten en overige opbrengsten.

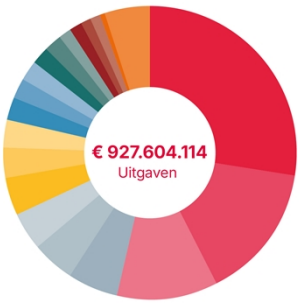

Jeugd/Wmo	€	259.608.403
Participatie/Armoede	€	141.329.495
Bedrijfsvoering	€	101.112.721
Beheer openbare ruimte	€	45.381.760
Overig	€	44.006.568
Veiligheid	€	42.446.452
Afvalservice	€	39.438.070
Onderwijs (incl. huisvesting)	€	37.321.992
Vastgoedbeheer	€	34.587.461
Cultuur	€	30.605.735
Grondexploitatie	€	21.377.577
Dienstverlening	€	20.386.540
Sportbevordering/ Volksgezondheid	€	17.542.816
Riolering	€	17.030.704
Statushouders	€	16.710.214

Mutaties reserves	€	15.699.478
Economische zaken en evenementen	€	12.395.358
Parkeren	€	12.083.760
Grote projecten	€	11.911.309
Mobiliteit	€	6.627.700
	€	**927.604.114**

De totale uitgaven bedragen € 927,6 miljoen. In bovenstaand overzicht is uitgesplitst waaraan we het geld hebben uitgegeven. De uitgaven betreffen salariskosten, uitkeringen, subsidies, rente, afschrijvingen en stortingen in reserves en voorzieningen. Een nadere toelichting op de uitgaven is per programma opgenomen.

Het resultaat van de jaarrekening 2024 is voor resultaatbestemming € 14,2 miljoen.

Bedragen x € 1 miljoen

	Jaarrekening 2023	**Begroting 2024 vóór wijziging**	**Begroting 2024 na wijziging**	**Jaarrekening 2024**
Lasten	837,5	854,5	919,0	911,9
Baten	830,9	844,8	902,1	914,1
Saldo van baten en lasten	-6,6	-9,7	-16,8	2,2
Mutatie reserves	15,7	9,7	27,0	12,1
Resultaat	**9,1**	**0,0**	**10,2**	**14,2**
Voorstellen voor resultaatbestemming	8,8	-	-	6,6
Naar algemene reserve	**0,3**	**0,0**	**10,2**	**7,6**

In onderstaand overzicht hebben we programma 5 op grond van artikel 8 van het BBV nader uitgesplitst naar algemene dekkingsmiddelen (lokale heffingen, algemene uitkeringen, dividend, saldo van de financiering en overige algemene dekkingsmiddelen) en de kosten voor overhead, vennootschapsbelasting en de post Onvoorzien. Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten die geen specifieke besteding hebben. De belangrijkste daarvan zijn de uitkering uit het Gemeentefonds en de opbrengst vanuit de ozb. Daarnaast is er nog een aantal kleinere opbrengsten zonder specifiek bestedingsdoel.

Bedragen x € 1.000

Totaaloverzicht baten en lasten per programma	**Primitieve begroting 2024**		**Begroting 2024 incl. wijzigingen**		**Jaarrekening 2024**	
	Lasten	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Programma's						
Vitaal en Sociaal Breda	411.837	174.644	451.696	193.287	452.912	199.354
Ondernemend Breda	84.577	11.765	95.915	20.050	86.383	13.323
Duurzaam wonen in Breda	70.602	51.028	77.505	53.498	69.915	49.669
Basis op orde in Breda	183.069	100.462	191.385	106.360	199.271	114.525
Totaal programma's 1 t/m 4	**750.085**	**337.899**	**816.500**	**373.196**	**808.481**	**376.871**
Overhead	97.315	7.136	97.245	7.431	101.113	11.771
Algemene uitkeringen		454.032		474.438		477.115
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	3.528	40.773	3.052	42.060	3.203	42.517
Onvoorzien	1.000		700			
Overige algemene dekkingsmiddelen	-236		223		-129	891
Saldo van de financieringsfunctie	1.282	4.484	-282	4.484	-2.009	4.336
Dividend		513		513		562
Vennootschapsbelasting	1.515		1.515		1.246	0
Subtotaal programma's (incl. algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien)	**854.489**	**844.836**	**918.953**	**902.122**	**911.905**	**914.061**
Mutaties Reserves	10.833	20.496	15.700	42.714	15.699	27.761
Begrotingssaldo	**865.322**	**865.332**	**934.653**	**944.836**	**927.604**	**941.823**

Resultaat Jaarrekening					**14.218**	
Resultaat Begroting	**10**		**10.183**			

RESULTAATBESTEMMING

We stellen voor om een bedrag van € 6,6 miljoen te reserveren voor uitgaven in volgende jaren.

Bedragen in € 1

Programma	Onderwerp	Voorstel resultaatbestemming
1	Regionale middelen arbeidsmarktbeleid	793.915
1	Regionale middelen laaggeletterdheid	152.745
1	Doorontwikkeling sociaal ontwikkelbedrijf	250.000
2	Verbeter Breda: programmabureau	139.085
2	Verbeter Breda: aanleg waterelement Mgr. Nolensplein	400.000
2	Regionale middelen Landstad de Baronie	26.245
2	Breda brengt het samen	100.000
3	Regionale middelen budget regionale energie strategie	370.500
3	Storting reserve bovenwijkse voorzieningen	511.183
3	Storting reserve FIBI	762.534
5	Decembercirculaire 2024	753.528
5	Doorschuiven restantbudget SaaS-oplossing	1.512.680
5	Kapitaallasten onrendabel investeringsvolume	869.475
	Totaal	**6.641.890**

De voorstellen voor resultaatbestemming zijn voor het grootste deel bedoeld voor activiteiten die niet volledig zijn uitgevoerd of gestart in 2024. Het gaat dan bijvoorbeeld om middelen die we in de loop van 2024 hebben ontvangen vanuit het Rijk, terwijl de activiteiten in 2025 worden uitgevoerd.

RESULTAATBESTEMMING VAN JAREN VÓÓR 2024

In 2024 wilden we in totaal € 20,2 miljoen uitgeven vanuit de exploitatiereserve. Daarvan is € 10,6 miljoen uitgegeven. Er resteert dus een bedrag van € 9,6 miljoen. We stellen voor om een bedrag van € 5,2 miljoen door te schuiven naar 2025 en verder. Het restant van € 4,5 miljoen valt vrij aan de algemene reserve.

Bedragen in €
1

Programma	Onderwerp	Uit jaar	Voorstel door te schuiven bedragen
1	Schuldenafkoopfonds	2021	168.376
1	Restantmiddelen tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)/ondersteuning	2021	74.529
1	Oekraïne opvang	2022	1.650.000
1	Regionale middelen voor maatschappelijke opvang	2023	899.817
1	Regionale middelen gemeenschappelijke regeling GIA	2022	404.818
1	Extra opgave volksgezondheid	2023	150.000
2	Verbetering luchtkwaliteit op scholen	2022	482.744
2	Ondersteuning lokale cultuur	2021	88.606
2	Taal voor volwassen ontheemden uit Oekraïne	2023	20.463
3	Middelen Omgevingswet	2022/2023	542.235
3	Geluidsmaatregelen HSL-zuid	2019	109.264
4	Integraal huisvestingsplan	2022	167.581
4	Experiment gesloten coffeeshops	2020	58.604
4	Resultaat Rekenkamer	2023	30.870
5	Impulsbudget aanjagen innovatie	2022	118.590
5	Advieskosten / middelen directie	2023	107.541
5	SaaS-oplossing	2023	91.247
	Totaal		**5.165.285**

De voorstellen om gelden door te schuiven hebben veelal betrekking op activiteiten die niet volledig zijn uitgevoerd in 2024 en die doorlopen in 2025 en de jaren daarna.

FINANCIEEL OVERZICHT PER PROGRAMMA

We geven inzicht in onze inkomsten en uitgaven, en lichten de afwijking ten opzichte van de begroting per programma op hoofdlijnen toe.

PROGRAMMA 1 VITAAL EN SOCIAAL

De afwijking ten opzichte van de begroting is € -4,6 miljoen. We dienen verzoeken tot resultaatbestemming in voor een bedrag van € 1,2 miljoen vanwege specifieke positieve resultaten.

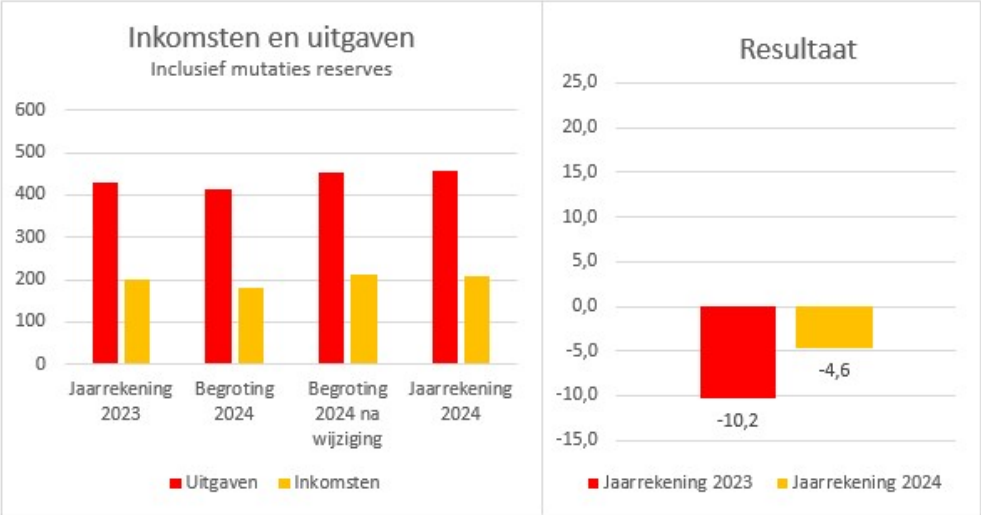

Het thema Opgroeien laat een resultaat van € -10,8 miljoen zien. Bij jeugdhulp is het resultaat € -7,5 miljoen. Het aantal hulpvragen daalde slechts licht en we zagen onvoldoende afschaling van hulp binnen de jeugdhulp. De cao-stijging in de jeugdzorg leidde tot een bovenmatige indexering, wat zorgde voor hogere tarieven dan begroot. Extra personele inzet was noodzakelijk (€ -2,4 miljoen) voor hervormingen, het ontwikkelen van Stevige Lokale Teams en regionale samenwerking (€ -0,7 miljoen). Ook waren er incidentele frictiekosten bij de jeugdgezondheidszorg (€ -0,6 miljoen). Daartegenover staat een positief resultaat van € 1 miljoen op het leerlingenvervoer doordat eerder toegekende extra middelen niet volledig nodig bleken te zijn. Daarnaast was er een voordeel van € 0,2 miljoen bij de aanpak van laaggeletterdheid.

Het thema Betrokken zijn laat een resultaat zien van € -1,1 miljoen. Het tekort wordt vooral veroorzaakt door een hogere indexering van de Wmo-tarieven dan begroot (€ -0,5 miljoen) en extra personele inzet (€ -1,4 miljoen). Positieve resultaten kwamen van het kleinschalig collectief taxivervoer (€ 0,6 miljoen), waar het aantal ritten lager was dan geraamd. Daarnaast konden subsidies vanuit het Integraal Zorgakkoord (€ 0,7 miljoen) worden ingezet voor specifieke projecten.

Het thema Thuis laat een resultaat zien van € 2,7 miljoen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door stabiele aantallen cliënten voor beschermd wonen, wat leidde tot een positief resultaat van € 1,2 miljoen. Daarnaast zorgde een hogere integratie-uitkering voor een voordeel van € 0,8 miljoen. Verder liet het ministerie van VWS de verwachte verlaging uit de integratie-uitkering achterwege (€ 0,6 miljoen). Diverse overige posten zorgden gezamenlijk voor een positief resultaat van € 0,7 miljoen. Daarnaast bleek Villa Boerebont niet zelfstandig te kunnen voortbestaan, waardoor een lening van € 1,5 miljoen noodzakelijk was, waarvan € 0,5 miljoen als oninbaar wordt beschouwd.

Het thema Leren, ontwikkelen en werken toont een resultaat van € 1,9 miljoen. Ondanks een lichte stijging van het aantal bijstandsuitkeringen bleef het Buig-budget op niveau, wat leidde tot een positief resultaat van € 0,7 miljoen. Het regionaal arbeidsmarktbeleid leverde een resultaat op van € 0,8 miljoen, doordat door nieuwe inkoop- en aanbestedingsprocedures niet alle beschikbare middelen in 2024 zijn uitgegeven. Daarnaast zorgden overige werkgerelateerde projecten voor een positief resultaat van € 0,6 miljoen. De verwachte ombuiging van € 2 miljoen werd niet volledig gehaald, wat leidde tot een tekort van € -0,3 miljoen.

Bij het thema Leven zien we een resultaat van € 0,1 miljoen. Dit wordt vooral veroorzaakt door een positief resultaat bij het sportbeleid (€ 0,1 miljoen).

Binnen het thema Ontmoeten is het resultaat € 2,6 miljoen. Dit voordeel komt vooral voort uit de opvang van Oekraïense vluchtelingen, wat een positief resultaat van € 2,4 miljoen opleverde. Dit is bereikt door efficiënte opvanglocaties en lagere energiekosten dan verwacht. Daarnaast zorgde de wijkaanpak voor een positief resultaat van € 0,2 miljoen.

PROGRAMMA 2 ONDERNEMEND BREDA

De afwijking ten opzichte van de begroting is € 2,1 miljoen. We dienen verzoeken tot resultaatbestemming in voor een bedrag van € 0,7 miljoen vanwege specifieke positieve resultaten.

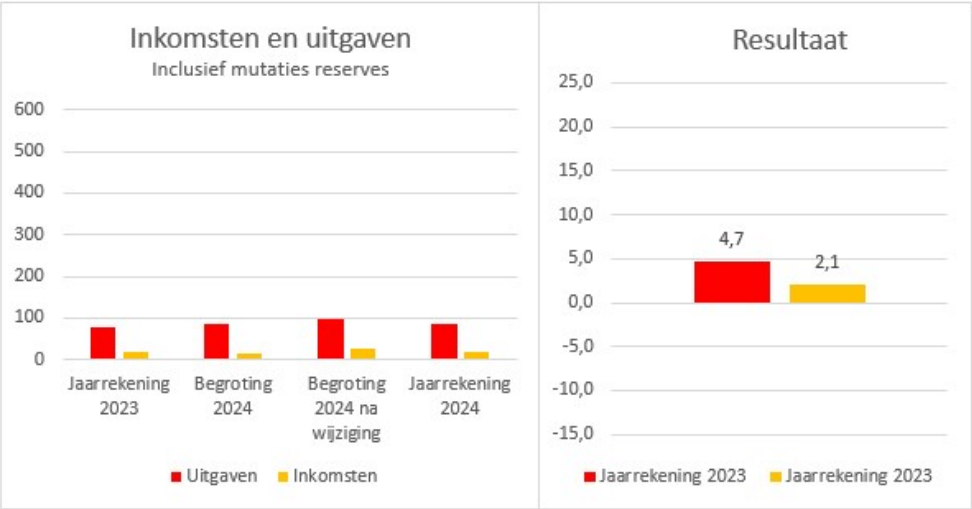

Het thema Stimuleren economische ontwikkeling in Breda laat een resultaat zien van € 1,3 miljoen. Dit wordt vooral veroorzaakt door onderbestedingen binnen de economische zaken (€ 0,9 miljoen). Vertraging in de aanleg van de BredaRing zorgde voor een positief resultaat van € 0,5 miljoen. Daarnaast is er € 0,2 miljoen niet besteed aan impulsgelden en zien we € 0,4 miljoen aan lagere subsidievaststellingen vanuit het energiepakket. Tegenover deze voordelen stonden extra personeelslasten van € 0,4 miljoen en een aanvullende subsidie van € 0,1 miljoen voor bedrijventerreinen.

Bij de grote projecten in de stad zien we een resultaat van € 0,8 miljoen. CrossMark leverde een positief resultaat op van € 0,2 miljoen door lagere kapitaallasten en een verbeterd resultaat van de grondexploitaties. Gasthuisvelden liet een tekort zien van € -0,3 miljoen door nadeelcompensaties voor de Nieuwe Mark. Ontwikkelingen in Bavel en Centrum-Oost zorgden ieder voor een positief resultaat van € 0,1 miljoen door lagere kapitaallasten. Verbeter Breda leverde een positief resultaat op van € 0,7 miljoen, deels door bijdragen van partners als Amphia, INOS en Alwel.

Binnen het thema Dynamische stad werd een positief resultaat van € 0,1 miljoen behaald door hogere opbrengsten vanuit archeologieleges. Daartegenover stond een tekort van € -0,1 miljoen bij cultuurpresentatie door hogere inhuurkosten. Ook is er een positief resultaat van € 0,1 miljoen bij musea door de vertraging bij de realisatie van een definitief stadsdepot.

Het thema Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs laat een klein tekort zien van € -0,1 miljoen door het inhuren van externe adviesbureaus voor de afronding van de overeenkomst met BreedSaam.

Binnen het thema Verbindend bestuur zien we een positief resultaat van € 0,2 miljoen doordat niet het volledige budget van de samenwerking binnen de Baronie is besteed. Het positieve resultaat bij Regio West-Brabant (€ 0,1 miljoen) is te verklaren door een verrekening van het jaarrekeningresultaat van 2023. Daarentegen is er een tekort van € -0,1 miljoen bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten door een hogere bijdrage per inwoner.

PROGRAMMA 3 DUURZAAM WONEN

De afwijking ten opzichte van de begroting is € -0,2 miljoen. We dienen verzoeken tot resultaatbestemming in voor een bedrag van € 1,6 miljoen vanwege specifieke positieve resultaten.

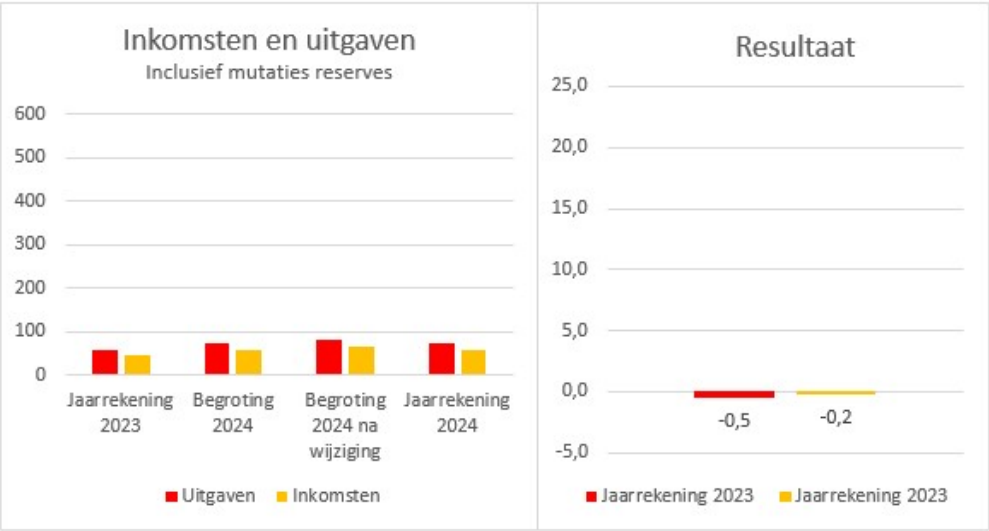

Het thema Wonen in Breda laat een resultaat zien van € 0,4 miljoen door een extra onttrekking vanuit de reserve Versnellingsopgave wonen. Bij het thema Verdeling van de beschikbare ruimte is er een tekort van € -0,3 miljoen door een verliesneming op faciliterende projecten. Het resultaat bij het thema Grote woonprojecten in de stad bedraagt € 1,7 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door positieve resultaten bij de grondexploitatie ten behoeve van woningbouw (€ 0,4 miljoen) en de verkoop van grond, hogere huur- en pachtopbrengsten en lagere onderhoudskosten bij panden en gronden (€ 1,3 miljoen).

Het thema Bereikbaar Breda heeft een neutraal resultaat. Bij mobiliteit is een tekort van € -0,2 miljoen ontstaan door een bijdrage aan de gemeente Gilze en Rijen voor de snelfietsroute F58. Daartegenover staat een positief resultaat bij parkeren van € 0,2 miljoen, vooral door hogere opbrengsten uit straatparkeren en lagere onderhoudskosten.

Het thema Breda is een duurzame en bestendige stad toont een tekort van € -2,1 miljoen. Milieubeheer leverde een positief resultaat op van € 0,2 miljoen door incidenteel budget voor de Omgevingswet. Ook had Boerderij Wolfslaar een positief resultaat van € 0,1 miljoen door een efficiënte exploitatie van de horecavoorzieningen. Openbaar groen en recreatie had een klein tekort van € -0,1 miljoen door lagere parkeeropbrengsten bij de Galderse Meren en extra kosten voor zwemtoezicht. Het grootste tekort komt door biodiversiteit (€ -2,4 miljoen), waar een eenmalige afschrijving plaatsvond voor de 150 kV-hoogspanningsverbinding van TenneT.

PROGRAMMA 4 BASIS OP ORDE

De afwijking ten opzichte van de begroting is € -0,1 miljoen. We dienen geen verzoeken tot resultaatbestemming in.

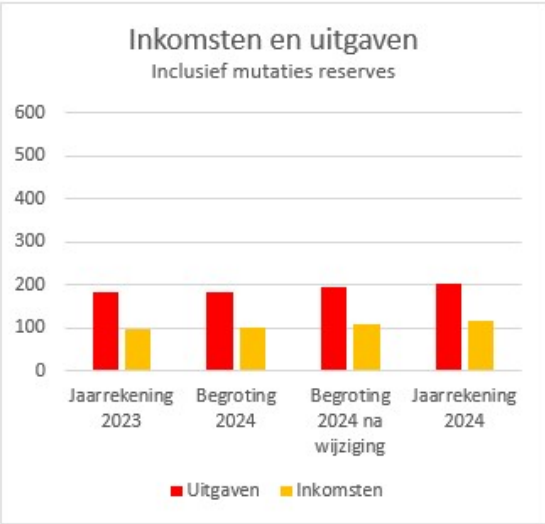

Het thema Veilig Breda laat een tekort zien van € -0,1 miljoen, vooral door hogere personeelslasten en externe kosten voor beveiliging tijdens carnaval. Bij veiligheid in de openbare ruimte ontstond een tekort van € -1,1 miljoen door hogere kosten voor boa's (€ 0,3 miljoen), evenementen (€ 0,5 miljoen) en uitbreidingen van het vergunningengebied (€ 0,2 miljoen). Daarnaast waren er minder inkomsten uit ligplaatsen, havengelden en leges (€ -0,2 miljoen). Positieve resultaten kwamen vanuit bijdragen aan het Veiligheidshuis (€ 0,1 miljoen), onverwachte subsidies voor ondermijning (€ 0,2 miljoen), lagere bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen (€ 0,7 miljoen) en hogere precario-opbrengsten (€ 0,3 miljoen).

Het thema Dienstverlening heeft een positief resultaat van € 0,6 miljoen. Dit is te verklaren door lagere loon- en inhuurkosten (€ 0,2 miljoen) en een lagere personele inzet bij Publiekszaken met hogere opbrengsten voor de registratie van niet-ingezetenen (€ 0,4 miljoen).

Het thema Beheer van de openbare ruimte laat een tekort zien van € -0,6 miljoen. Bij groenbeheer zijn extra kosten gemaakt voor het wagenpark (€ -0,3 miljoen) en energielasten voor Stichting Weekmarkten (€ -0,1 miljoen). Bij wegen ontstaan nadelen door hogere kosten voor openbare verlichting (€ -0,6 miljoen), calamiteiten (€ -0,3 miljoen) en reiniging (€ -0,1 miljoen). Deze nadelen worden deels gecompenseerd door positieve resultaten bij kabels en leidingen (€ 0,4 miljoen), reclameopbrengsten (€ 0,1 miljoen) en lagere kapitaallasten (€ 0,1 miljoen). Afvalservice heeft een tekort van € -0,3 miljoen door de kosten voor inhuur vanwege een hoger ziekteverzuim en interne doorbelastingen, ondanks incidentele voordelen op de afvalstromen (€ 1 miljoen).

Bij het Beheer van gemeentelijk vastgoed zien we een positief resultaat van € 1,2 miljoen. Dit komt vooral door de verkoop van Stadskantoor gebouw C (€ 1,3 miljoen) en lagere energielasten (€ 0,6 miljoen). Tegenover deze voordelen staan onder andere onderhoudskosten aan vastgoed (€ -0,7 miljoen).

Het thema Open overheid laat een tekort zien van € -1,2 miljoen. De belangrijkste oorzaak is een extra dotatie aan de pensioenvorming voor (ex-)wethouders van € 1,2 miljoen, veroorzaakt door een lagere rentestand en hogere onttrekkingen voor pensioen en wachtgeld.

PROGRAMMA 5 ORGANISATIE EN FINANCIËN

De afwijking ten opzichte van de begroting is € 17 miljoen. We dienen verzoeken tot resultaatbestemming in voor een bedrag van € 3,1 miljoen vanwege specifieke positieve resultaten, waaronder € 0,8 miljoen vanuit de ontvangen middelen van de decembercirculaire. De raad heeft eerder al besloten om dit bedrag over te hevelen naar 2025.

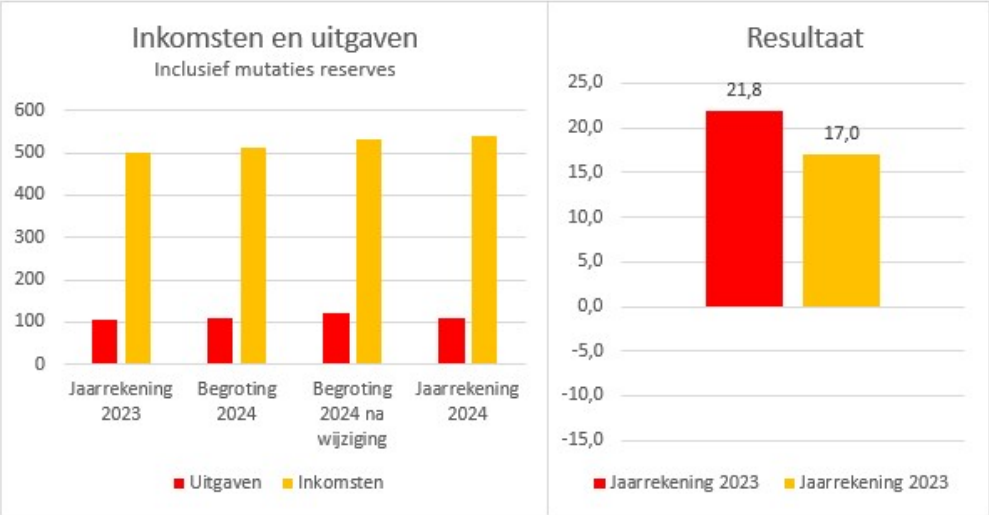

Binnen het thema Een toekomstbestendige organisatie is een resultaat van € 0,5 miljoen behaald. Er is een tekort van € -0,5 miljoen bij het opleidingsbudget doordat het percentage opleidingsbudget niet marktconform is. Ook zijn er hogere kosten voor WGA-uitkeringen (€ -0,3 miljoen) en salarissen en inhuur (€ -3,4 miljoen). Positieve resultaten zijn afkomstig van hogere opbrengsten uit WAO-premies en Flex West-Brabant (€ 0,8 miljoen), niet uitgegeven middelen voor SaaS-applicaties (€ 1,6 miljoen), lagere kosten voor contracten en automatisering (€ 1,5 miljoen) en een vrijval uit de centrale personeelsvoorziening (€ 0,3 miljoen).

Het thema Solide financiën laat een positief resultaat zien van € 17 miljoen. Dit wordt vooral veroorzaakt door een niet ingezet positief saldo van het meerjarenperspectief (€ 10,2 miljoen), een positief effect van de decembercirculaire (€ 2,7 miljoen), een gunstig treasuryresultaat door hogere renteopbrengsten (€ 1,6 miljoen), en niet volledig gebruikte stelposten (€ 0,7 miljoen). Ook waren de ozb-opbrengsten hoger door een grotere waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen (€ 0,4 miljoen), en zorgde de afwikkeling van vpb-aangiften en btw-suppleties voor een positief resultaat (€ 0,4 miljoen). Daarnaast leidde een lagere voorziening voor verlofsparen tot een vrijval van € 0,9 miljoen.

INVESTERINGEN

Bij de ontwikkelingen in de stad horen investeringen: in onze grootstedelijke projecten en in de instandhouding en modernisering van onze voorzieningen. De investeringsplanning en de uitgaven voor 2024 waren als volgt:

Bedragen x € 1 miljoen

	Bedrag
Investeringsprogrammering 2024	89,6
Uitgaven 2024	71,9
Restant 2024	**17,7**

Het geplande investeringsbedrag over 2024 (€ 112,8 miljoen) is in de bestuursrapportage bijgesteld naar € 89,6 miljoen. De werkelijke uitgaven in 2024 bedragen € 71,9 miljoen. Het betreft vooral uitgaven op het gebied van wonen, de Nieuwe Mark, het Havenkwartier, 't Zoet, Centrum-Oost, de riolering, mobiliteit, de aankoop van strategische gronden en de openbare verlichting. In 2024 hebben we minder uitgegeven dan gepland aan onder andere vastgoedbeheer, het wagenpark, de riolering,

de Nieuw Mark, Centrum-Oost, het Havenkwartier en projecten voor landschapsverbetering. De oorzaak van de onderuitnutting lichten we toe in de programma's.

Het restant van € 17,7 miljoen wordt doorgeschoven naar de komende jaren.

FINANCIËLE KENGETALLEN

Financiële kengetallen geven samen de verhouding weer tussen de diverse onderdelen van de begroting, de balans en de exploitatie. Ze zijn een hulpmiddel om de financiële positie van de gemeente te beoordelen. We delen de kengetallen in op basis van stabiliteit, wendbaarheid, weerbaarheid en voldoen aan wettelijke kaders. Hieronder lichten we enkele kengetallen toe. Deze moeten in gezamenlijkheid bekeken worden om een goed beeld te krijgen van onze financiële positie. Een nadere toelichting op de kengetallen vindt u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

STABILITEIT

Met stabiliteit bedoelen we de mate waarin de gemeente haar financiële positie in evenwicht weet te houden.

Ontwikkeling van de balansposities
De balans geeft inzicht in de omvang van onze bezittingen en de manier waarop die worden betaald. De ontwikkeling van de reserves en de schuldpositie heeft invloed op de financiële positie van de gemeente.

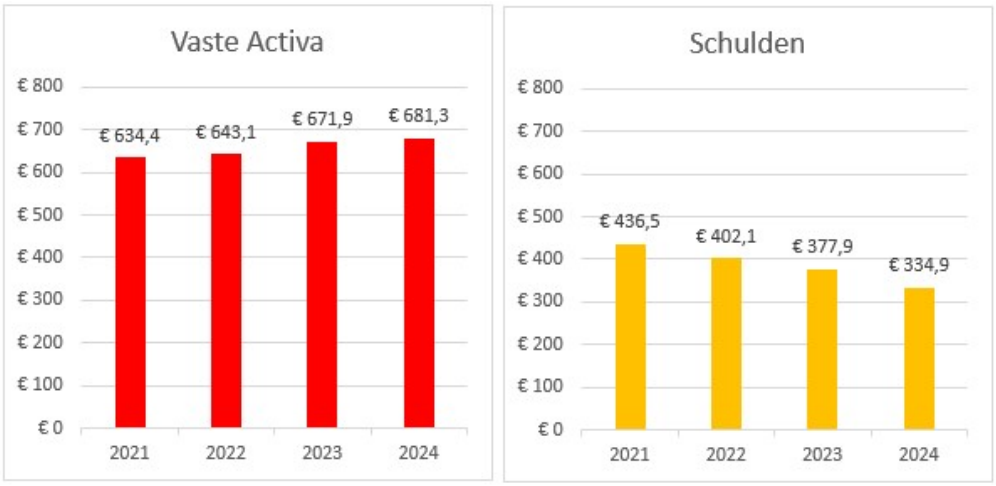

De investeringen die we doen in de stad, activeren we en nemen we op onder onze vaste activa. Daarover schrijven we gedurende een langere periode af. De afschrijving vormt samen met de rente de kapitaallast die we jaarlijks in onze exploitatie verantwoorden. Ten opzichte van 2023 nemen de vaste activa toe. Er is dus per saldo iets meer geïnvesteerd dan afgeschreven.

RESERVES

De reservepositie bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. In totaal gaat het om € 147,8 miljoen.

De algemene reserve is in 2024 gedaald van € 104,1 miljoen naar € 101,9 miljoen, exclusief de voorgestelde resultaatbestemming van het jaar 2024. De bestemmingsreserves bestaan uit diverse reserves, waarvan de grootste de investeringsreserve is. In deze reserve zit eind 2024 € 14,7 miljoen (eind 2023: € 10,9 miljoen).

Solvabiliteit
De omvang van de reserves (het eigen vermogen) wordt ook wel aangeduid met het kengetal solvabiliteit. Dit kengetal ontwikkelt zich sinds 2021 als volgt:

	2021	2022	2023	2024	Signalerings-waarde
Solvabiliteitsratio	18,54%	21,07%	19,64%	19,66%	< 20%
Solvabiliteitsratio exclusief doorleningen	23,52%	26,11%	24,04%	23,69%	< 20%

Solvabiliteit wordt uitgedrukt in een percentage van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen. Dit geeft inzicht in de mate waarin we in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. De solvabiliteit moet in samenhang bekeken worden met het kengetal gecorrigeerde netto schuldquote. Dit kengetal wordt gedempt doordat de gemeente grote geldleningen heeft verstrekt aan voornamelijk BreedSaam, woningcorporaties en aan Chassé Theater Beheer NV. Zonder deze leningen is het kengetal solvabiliteit 23,7% en dat geeft een realistischer beeld. De geadviseerde ondergrens voor de solvabiliteitsratio is 20%. Alle waarden daarboven worden door de VNG aangemerkt als ‘goed’. Een uitgebreidere toelichting op de kengetallen vindt u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

WENDBAARHEID

Wendbaarheid is de mate waarin de gemeente snel kan reageren op veranderingen in de behoeften, ambities en doelstellingen op korte en lange termijn.

Netto schuldquote
Onze schuldpositie hangt samen met alle uitgaven en inkomsten. Als onze uitgaven toenemen, hebben we ook meer financiële middelen nodig om deze uitgaven te kunnen financieren. In 2024 is onze schuldpositie gedaald ten opzichte van 2023. Wat hierbij van belang is, is de beoordeling in hoeverre we in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. Dit wordt uitgedrukt in het kengetal netto schuldquote.
Deze ontwikkelt zich sinds 2021 als volgt:

	2021	2022	2023	2024	Signalerings-waarde
Netto schuldquote	60,84%	52,91%	54,34%	49,81%	> 130%
Gecorrigeerde netto schuldquote	40,59%	35,47%	37,98%	36,07%	> 130%

Als dit kengetal minder dan 90% is, dan wordt dit gezien als ‘uitstekend’. Dit kengetal laat zien dat we, ook bij een stijging van de schuldpositie, goed in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen.

WEERBAARHEID

Met weerbaarheid bedoelen we de mate waarin de gemeente financiële tegenvallers en financiële risico’s op kan vangen zonder grote beleidswijzigingen.

Weerstandsvermogen en risicoprofiel

Bedragen x € 1 miljoen

	2025	2026	2027	2028
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	86,4	99,1	104,9	113,7
Risicoprofiel				59,3
Beschikbaar weerstandsvermogen				**54,4**

Om de risico’s van € 59,3 miljoen af te dekken, heeft de gemeente in 2028 € 113,7 miljoen als weerstandscapaciteit beschikbaar. Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit min het risicoprofiel en bedraagt € 54,4 miljoen (€ 113,7 miljoen min € 59,3 miljoen). De ratio weerstandsvermogen (totaal beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door het risicoprofiel) komt uit op 1,9. Dit betekent dat als de risico’s zich voordoen, we ons beleid kunnen voortzetten. Bij de begroting 2025 bedroeg het weerstandsvermogen € 38,4 miljoen en de ratio weerstandsvermogen 1,7.

WETTELIJKE KADERS

Met wettelijke kaders bedoelen we de mate waarin de gemeente voldoet aan de wettelijk gestelde normen voor de financiering. Het EMU-saldo van de gemeente Breda is eind 2024 negatief (€ -14,2 miljoen), en dus boven de referentiewaarde van € -29 miljoen. Dit betekent dat de bijdrage van de gemeente Breda aan het landelijk EMU-saldo geen aandachtspunt is, mits andere overheden zich ook aan hun referentiewaarden houden. Een uitgebreidere toelichting vindt u in de jaarrekening bij het onderdeel Toelichting EMU-saldo.

	2021	2022	2023	2024	Signalerings-waarde
Rente risiconorm *	110	117	127	187	< 0
Kasgeldlimiet **	++++	++++	++++	++++	> --
EMU-saldo (x € 1.000)	-10.684	20.806	-33.457	-14.156	-28.985

** Ruimte onder risiconorm x € 1 miljoen*

*** Onderschrijding (+) of overschrijding (-) per kwartaal*